

Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend

Vahendatavate tulude ja kulude kajastamine ministeeriumi raamatupidamisaruandes, kui ministeeriumi tekkepõhisesse eelarvesse planeeritud tulu ja kulu vahendab sihtasutus või teise valitsemisala koosseisus olev riigiasutusest rakendusüksus

Üldpõhimõtted

1. Kui riigieelarve täitmise aruandes on vaja kajastada Riigikantseleile või ministeeriumile või tema valitsemisalas olevale teisele riigiasutusele planeeritud eelarve täitmine, kuid raamatupidamist peetakse raamatupidamisdokumentide alusel nendes üksustes, kelle kaudu liigub raha, siis kajastab ministeerium puuduoleva eelarve täitmise raamatupidamiskannetega SAPis, kasutades sobivaid tehnilisi tehingupartnerite koode, mis ei lähe teiste üksustega võrdlemisele.
2. Kasutatavad tehingupartnerite koodid:
  - a. 099001 – tähistab tehinguid teiste riigiasutustega, kasutatakse, kui aruandes on vaja kajastada korrigeerimiskanded, mis ei tohi jääda riigi konsolideerimata koondaruandesse, elimineeritakse riigi konsolideerimata aruandest, kuna algab nulliga ja neljas number on null;
  - b. 099301 – tähistab tehinguid riigi valitseva mõju all olevate valitsussektorisse kuuluvate üksustega, kasutatakse kui aruandes on vaja kajastada korrigeerimiskanded riigi valitseva mõju all olevate valitsussektorisse kuuluvate sihtasutuste või äriühingutega, mis ei tohi jääda riigi konsolideeritud koondaruandesse ega valitsusektori aruandesse, elimineeritakse neist aruannetest, kuna algab nulliga ja neljas number on kolm;
  - c. 699201 – tähistab tehinguid valitsussektorisse kuuluvate avalik-õiguslike juriidiliste isikutega, kasutatakse, kui aruandes on vaja kajastada kanded, mis ei tohi jääda valitsusektori ja avaliku sektori aruandesse, kuna algab 6-ga ja neljas number on kaks;
  - d. 099501 - tähistab tehinguid riigi valitseva mõju all olevate valitsussektorisse mittekuuluvate üksustega, kasutatakse kui aruandes on vaja kajastada korrigeerimiskanded riigi valitseva mõju all olevate valitsussektorisse mittekuuluvate sihtasutustega, mis ei tohi jääda riigi konsolideeritud koondaruandesse ega avaliku sektori aruandesse, elimineeritakse neist aruannetest, kuna algab nulliga ja neljas number on viis.
3. Välistoetuste vahendamist kajastatakse raamatupidamises reaalsetele tehingupartneritele viidates ja nendega omavahelisi saldovõrdlusi tehes nendes üksustes, kelle kaudu liigub raha. Enamus välistoetustest liigub Rahandusministeeriumi EL maksete osakonna (ELMO) ja rakendusüksuste kaudu saajateni, kuid ei liigu läbi rakendusasutuste, kelleks on Riigikantselei või ministeeriumid, kes on oma määrusega kehtestanud toetusmeetme jaotamise tingimused. Riigieelarves on aga välistoetuste saamine ELMOlt ja vahendamine saajatele planeeritud täiendavalt rakendusasutustele (Riigikantseleile ja ministeeriumitele), kes meetmed välja töötasid. Tulu kajastub eelarves liigiga 40, tulu kontod 359 ja 358, lisatud TP-kood 014001, kulu kajastub liigiga 40 kontol 45.
4. Kui Riigikantselei ja ministeeriumi poolt väljatöötatud toetusmeetmete rakendusüksus ei ole samasse valitsemisalasse kuuluv rakendusüksus, siis selleks, et Riigikantselei või ministeeriumi tulemiaruanes ja riigieelarve täitmise aruandes kajastuks selle asutuse poolt määratud toetusmeetmete vahendamine tuludena ja kuludena, võetakse temale vahendatavad tulud ja kulud raamatupidamiskannetega arvele ELMO raamatupidamisest edastatud rakendusüksuse teatise alusel esmakordselt aasta algusest kuni 31.12.2017 ja edaspidi igakuiselt.

5. ELMO raamatupidamises kajastatakse rakendusüksustele antud toetused igakuiselt kuludes lähtudes rakendusüksuse poolt esitatud teatisele - ELMO kanded kajastuvad vahendamise kontodel 450030, 450040, 450060, 450070, 450230, 450240, 450260, 450270 rakendusüksuse TP-koodiga. Paralleelselt kajastatakse ELMO raamatupidamisarvestuses välistoetuse tulu kontodel 350030, 350070, 350230, 350270 Euroopa Liidu (EL) TP-koodiga.
6. ELMO raamatupidamisarvestuses kajastatakse kanded, lisades kulude kontodele määrangu väljale Riigikantseleile või ministeeriumile viitava lühendi, kelle eelarves oli antud toetusmeetme tulu ja kulu planeeritud.
7. ELMO raamatupidamisest saadetakse rakendusüksuse teatis edasi Riigikantselei ja ministeeriumi raamatupidamisele (v.a Rahandusministeerium), kelle toetusmeetmetesse toetuste tulud ja kulu kuulusid, kui rakendusüksus ei ole samasse valitsemisalasse kuuluv riigiasutus.
8. Riigikantselei ja ministeeriumi raamatupidamisarvestuses võetakse arvele rakendusüksuse teatise alusel rakendusüksuse poolt vahendatud tulud ja kulud, kui nende tulude ja kulude rakendusüksus oli Riigikantselei või ministeerium. Kannetes kasutatakse TP-koodi 099001, kuna kanded ei tohi täiendavalt mõjutada riigi konsolideerimata aruandeid ega minna võrdlusesse ühegi tehingupartneriga. Tulud ja kulud kajastatakse toetuste vahendamise kontodel.
9. Riigikantselei ja ministeerium kontrollib, kas tehtud kannetest on osaliselt saadud toetused tema valitsemisalas juba kajastatud, kuna ta ise oli kasusaaja, kes rakendusüksuse kaudu needsamad toetused sai.
10. Kui Riigikantselei või ministeerium sai eelmisel punktis kirjeldatud toetusi, kajastab ta oma raamatupidamisarvestuses vahendatud toetuste tulu ja kulu vähenduse selles summas, mille võrra ta ise toetusi sai. Kannetes kasutatakse TP-koodi 099301, kui rakendusüksus oli valitsussektorisse kuuluv sihtasutus, 099001, kui rakendusüksus oli teise valitsemisala riigiasutus, 699201, kui ta sai toetuse avalik-õigusliku juriidilise isiku kui projekti peapartneri kaudu.
11. Erandkorras saadavad rakendusüksused 2017. a kohta terve aasta andmed ja kanded tehakse aastase teatise alusel terve aasta tulude ja kulude kohta.

Näide 1. Välistoetuste ja kaasfinantseerimise kajastamine ministeeriumis, kui toetust vahendab sihtasutus

Innove vahendab HTMi toetusmeetmeid. Innove saadab teatise ELMO raamatupidamisele toetuste kulude kohta. Selles sisaldub ministeeriumite lõikes info, millise ministeeriumi toetusmeetmete välisabi kasutamise (sh vahendamise) tulud ELMOlt tal antud kuul tekkisid. Tulu kannetele lisatakse tegevusala kood ja toetusmeetme selgitus. Selle teatise alusel kajastatakse ELMO raamatupidamises kulud ministeeriumite kaupa, pannes määrangu väljale ministeeriumi lühendi. Näiteks sisestab ELMO raamatupidamine kulud Innovele HTMi toetusmeetmetest ühes koos järgmiselt:

D/K	Konto	TP	TA	A	RV	Liik	Määrang	Summa
D	450030	007304	09220	27		41	HTM	200 000
D	450040	007304	09220	27		32	HTM	50 000
D	450230	007304	09400	28		41	HTM	800 000
D	450240	007304	09400	28		32	HTM	40 000
D	450260	007304	09400	28		32	HTM	-4 000
D	450270	007304	09400	28		41	HTM	-80 000

ELMO raamatupidamine saadab Innove teatise edasi HTMi raamatupidamisele, kuna teatis sisaldab selle valitsemisala toetusmeetmete tulusid.

HTMi raamatupidamisel on vaja lisaks teada tegevusala koode, millega on toetusmeetmed seotud. Vastavustabeli alusel kajastab ta Innove poolt kajastatud toetused oma raamatupidamisarvestusse järgmiselt:

D/K	Konto	TP	TA	A	RV	Liik	Määrang	Summa
K	350030	099001	HS01010100G5	21		41	INNOVE	200 000
D	450030	099001	HS01010100G5	21		41	INNOVE	200 000
K	350050	099001	HS01010100G5	60		41	INNOVE	50 000
D	450050	099001	HS01010100G5	60		41	INNOVE	50 000
K	350230	099001	HS08010100GA	21		41	INNOVE	800 000
D	450230	099001	HS08010100GA	21		41	INNOVE	800 000
K	350250	099001	HS08010100GA	60		41	INNOVE	40 000
D	450250	099001	HS08010100GA	60		41	INNOVE	40 000
K	350260	099001	HS08010100GA	60		41	INNOVE	-4 000
D	450260	099001	HS08010100GA	60		41	INNOVE	-4 000
K	350270	099001	HS08010100GA	21		41	INNOVE	-80 000
D	450270	099001	HS08010100GA	21		41	INNOVE	-80 000

TP-koodi 099001 kasutab HTM seetõttu, et kanne ei tohi kajastuda riigi konsolideerimata aruandes topelt (kuna ELMO kajastas saamise ELilt ja edasiandmise Innovele).

Kuna HTMi valitsemisala on ise saanud Innove kaudu osaliselt needsamad toetused, siis kajastab ta ühtlasi need toetused vähendusena, mis algselt tulid ELMO-st Innove kaudu HTM valitsemisala asutustele. Vastasel korral kajastuksid Innove vahendatud toetused, mille Innovelt sai HTMi valitsemisala ise, topelt.

D/K	Konto	TP	TA	A	RV	Liik	Määrang	Summa
K	350030	099301	HS01010100G5	21		41	INNOVE	-200 000
D	450030	099301	HS01010100G5	21		41	INNOVE	-200 000
K	350050	099301	HS01010100G5	60		41	INNOVE	-50 000
D	450050	099301	HS01010100G5	60		41	INNOVE	-50 000

TP-koodi 099301 kasutab HTM seetõttu, et kanne kajastuks riigi ka konsolideerimata aruandes (ei elimineeriks), kuna sel juhul vähendatakse riigi aruandes topelt kajastatud tulu (ELMO kajastas saamise ELilt ja edasiandmise Innovele, HTM kajastas saamise Innovelt uuesti) ja kulu (ELMO kajastas andmise sihtasutusele, aga aruandesse peavad jääma HTMi valitsemisala tegelikud kulud).

Näide 2. Haigekassale sotsiaalmaksu edasiandmise kajastamine Sotsiaalministeeriumis

Riigieelarves kajastatakse Haigekassale edasiantav sotsiaalmaks edasiantava maksuna Maksu- ja Tolliameti (EMTA) poolt Sotsiaalministeeriumile ja sealt edasi Haigekassale. Makseid arvutab, kajastab raamatupidamises ja maksab välja EMTA. Edasiantavat maksutulu kajastab Maksu- ja Tolliamet kuluna igakuiselt järgmiselt:

D/K	Konto	TP	TA	A	RV	Liik	Määrang	Summa
D	601510	640201	01120			51SE000010		80 000 000

Selleks, et tulu ja kulu kajastuks ka Sotsiaalministeeriumis eelarve täitmisena, kajastab RTK Sotsiaalministeeriumi raamatupidamises EMTA andmete alusel järgmise kande:

D/K	Konto	TP	TA	A	RV	Liik	Määrang	Summa
K	302010	099001	01120			51SE000010	HAIGEKASSA	80 000 000
D	601510	099001	01120			51SE000010	HAIGEKASSA	80 000 000

TP-koodi 099001 kasutatakse seetõttu, et kanne ei tohi kajastuda riigi konsolideerimata aruandes topelt (kuna EMTA kajastas saamise maksumaksjatelt ja edasiandmise Haigekassale).